

: Posamezne številke po 4 vinarje. :

„JUTRO“ izhaja vsak dan — tudi ob nedeljah in praznikih — ob 1/26. uri zjutraj, a ob ponedeljkih ob 9. uri zjutraj. — Naročnina znaša: v Ljubljani v upravnistvu mesečno K 1.—, z dostavljanjem na dom K 1'20; s pošto celoletno K 18.—, polletno K 9.—, četrletno K 4'50, mesečno K 1'50. Za inozemstvo celoletno K 28.—.

JUTRO

Neodvisen političen dnevnik.

: Posamezne številke po 4 vinarje. :

Uredništvo in upravnistvo je v Miklošičevi ulici št. 8. Dopisi se pošiljajo uredništvu, naročnina pa upravnistvu. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo, rokopisi se ne vračajo. Za oglase se plača po določenem ceniku. Lastnik in glavni urednik Milan Plut. Odgovorni urednik Franjo Pirč. : Tiska Učiteljska tiskarna v Ljubljani.

Današnja številka obsega 8 strani.

Pomlad prihaja.

Mlado solnce nove pomladi osvetli slovenske kraje . . . novo življenje priklje iz narave, močno iz vstrajno, cvetovi se razcveto in dvignejo svoje glave do solnca, kot da hočejo upiti njegove tople in opojne žarke.

Pomlad je simbol dela, kdor hoče uživati upapolno poletje, kdor se hoče veseliti dobičkanosne jeseni, kdor hoče uživati mirno in zadovoljno zimo, ta mora spomladi posvetiti vse svoje moči delu!

Vse naše politično, kulturno in gospodarsko življenje stoji v znamenju pomladi, ki je pa naše javno mnenje ne more, ali pa ne more razumeti tako, kot bi bilo potrebno! Naše glave, ki bi jih morali nositi pokoncu, se sklanjajo pred onimi, ki nas dan na dan obisajo s krivicami, svoje moči izrabljamo v malenkostnih medsebojnih bojih, ki se z njimi smešimo pred širšo javnostjo. Vse naše politično življenje je zastrupljeno z organizmi politične naivnosti. Slovenci se zavedamo velike važnosti svojega geografičnega položaja, naš odpor na zunaj je tako brezpomemben, da ne more ovirati one velike zgodovinske akcije Germanstva, ki teži z vsemi močmi od severa proti jugu. Naš boj proti vladajočemu sistemu je preveč obziren, vsak najmanjši, a še tako brezpomemben uspeh, ki bi ga drugi narodi komaj registrirali, se nam zdi tako važen, da se uklonimo in odstopimo od zahtev, ki bi imele za nas veliko večjo važnost in večji pomen. Kar je drugim narodom, ki razpolagajo z veliko večjimi sredstvi in veliko večjo politično močjo, drobtina, je nam Slovencem, ki se moramo boriti celo za najprimitivnejše pravice, ki so nam zagotovljene po § 10 drž. zak., seveda samo na papirju, pogača.

Ako opazujemo in zasledujemo delo in uspehe slovenske delegacije v raznih zakonodajnih zastopih, ne najdemo nikjer onih pozitivnih idej in realnega dela, ki vodi druge narode v boj za svoje pravice do zmage. Eklatanten dokaz temu je borba za slovensko vseučilišče v Ljubljani; že desetletja se borimo Slovenci za ustanovitev te institucije, ki je vitalnega pomena za naš obstoj in nadaljni razvitek. A uspehi te borbe so vedno enaki ničli. Primerjajmo pa te svoje zahteve z enakimi Italijanov. Vlada se je ustrašila nastopa italijanskih visokošolcev, ki so prišli z gorjaci in samokresi oboroženi v avlo dunajskega vseučilišča, takoj je predložila državnemu zboru vladno predlogo!

A mi?

Naša politika kompromisov, junktimov in kakor se imenujejo že vsi tisti nonsensi

v politiki, je doživela sijajen fiasko, v parlamentu je sicer govorilo nekaj govornikov, a njih besede so ostale le besede, nobenega pritiska, nobenega uspeha.

Začetkoma zimskega semestra dobe Italijani svoje vseučilišče, a mi Slovenci čakamo še lahko, kakor smo čakali doslej! Vse te uspehe pa se imamo zahvaliti le tisti kompromisni politiki, ki ni ničesar drugega, nego podcenjevanje lastnih moči.

Kam nas dovede taka politika? — Do političnega bankerota, ki stojimo pred njim!

In vzroki, zakaj smo prišli tako daleč? Mnogo jih je, a eden njih se nam zdi najvažnejši! Naše politično obzorje se je širilo polagoma, a to v popolnoma napačni smeri, vprašanja, ki so bila drugod že v razvitku in blizu uresničenja, so se komaj pojavila med nami, a mi smo jih sprejeli kot taka, a pozabili smo pri tem na to, da manjka pri nas še onega temelja, one rigoroznosti, ki je nad vse potrebna!

Streznimo se vendar enkrat in lotimo se realnega dela, ki pa mora temeljiti na onem vprašanju, ki mora biti temelj vsega našega življenja!

Že prve dni svojega obstoja smo konstatirali, kako malenkostno in nesistematično je med Slovenci pojmovanje jugoslovanskega vprašanja. Razmere, politični tok dogodkov, kulturna in gospodarska vprašanja, ki nam bi morala biti začetek in konec vsega našega javnega dela, vse to obrača našo pažnjo drugam, samo tja ne, kamor bi bilo po zemljepisni legi v prvi vrsti potrebno. Zadnje čase so se razmere med balkanskimi narodi popolnoma konsolidirale, države se spoznavajo in zblizujejo medsebojno in v balkanski politiki se vedno bolj uveljavlja princip: Balkan balkanskim narodom.

A naše javno in politično življenje puščajo ti dogodki popolnoma hladne, naša domača politika je absorbirala in uničila naši javnosti vsak vpogled v tek časa, naši javnosti je dovolj, da zna razlikovati liberalce in klerikalce, da malo pozabljajo proti raznim sistemom, a prva klofuta ga potisne na tla in mu zamaši usta.

To je ona rak-rana na Slovenskem, ki razjeda vse naše politično življenje . . .

Pomlad je tu, novo življenje se bliža, a glasovi velikonočnih zvonov naj ne pojo nam na Slovenskem uspavank, temveč naj nam bodo poziv za novo plodonosno delo!

Resno, realno pojmovanje vseh aktualnih vprašanj, ki ne poznajo nikakega demagoštva in frazerstva, niti malenkostnih osebnih borb, to naj bi bila alfa in omega našega političnega življenja, v takem delu moramo šele upati na prepoved Slovencev, na lepšo in gotovo bodočnost. In da dosežemo to, treba je dela, razsodnosti in realnih ciljev!

Naj nas velikonočni zvonovi kličejo k takemu delu in oznanjajo z novo pomladjo novo ero slovenske politike!

2000.

Na velikonočno nedeljo zvečer doživi naše Dramatično društvo 2000. gledališko predstavo, torej znamenit dogodek v zgodovini svojega požrtvovalnega delovanja na pustih, osatih in trnja polni njivi slovenske dramatike umetnosti.

Od svoje ustanovitve do 13. februarja 1901 je priredilo ljubljansko Dramatično društvo prvi tisoč svojih predstav; v jedva devetih letih pa je doseglo društvo zdaj že štev. 2000. Koliko truda, skrbi, jeze, najrazličnejših žrtev, mučnih afer, izrazov nevaležnosti in obupne borbe za obstanek slovenske Talije se skriva za to številko; a vendar tudi koliko lepih hipov uspeha, zmage, lepe zavesti, da napredujemo, da se dvigamo višje in višje, ter da je za nami čas robstva tudi na tem polju! Žal, da je bilo v poslednji dobi mnogo več tužnih, neznoznih nervoznih in brezupnih trenotkov! Ako bi ne bilo požrtvovalnega Dramatičnega društva v Ljubljani, bi že večkrat povsem prenehale slovenske predstave in Ljubljana bi bila brez slovenskega gledališča. A še danes opravlja to društvo pravo pravcato Sisifovo delo: vedno iznova privlači težko skalo k vrhu gore, a vedno iznova se skotati skalo zopet nizdol do roba propada. Od nikoder ni izdatne pomoči, ki bi vzdržala našo Talijo na vrhuncu, kjer bi se mogla mirno razvijati in umetniško popolnjevati. Tako trepetamo vedno iznova za obstanek svojega gledališča, mesto da bi skupno in složno delovali za razkošen razcvit in razvoj. In vendar nam je Dramatično društvo tudi v takih razmerah ustvarilo slovensko veliko in moderno opero ter slovensko veliko opereto najmodernejše kvalitete. Trepetati za svoj obstanek, z zobmi in nohtovi boriti se za svoje življenje, a obenem v čim največji opremi uprizorjati Wagnerjeve, Puccinijeve, Smetanove, Goldmarkove, Gounadove, Bizetove, Čajkovskega, Massenietove in druge opere ter Straussove, Fallove in Lehárjeve operete, — gospoda, to je veledelo, ki zasluži priznanja in hvaležnosti! Foerster, Ipavec, Parma in Risto Savin so se pojavili na našem odru z velikimi glasbenimi deli in slovenska izvirna drama se je obogatila z igrimi, ki ostanejo stalno na repertoarju slovenskega gledališča. V poslednji dobi smo videli na deskah slovenskega odra svoje drame iz peresa Cankarja, Govekarja, Finžgarja, Meška, dr. Detele, Jos. Stritarja, Jos. Rozmana, A. Medveda, A. Aškerca, Zofke Jelovškove, Adolfa Robide, Frana Milčinskega, E. Kristana, F.

V. Jelenca, A. Spicarja in Iv. Zagažna. Tudi ta razvoj slovenske izvirne slovenske drame, opere in operete je zasluga Dramatičnega društva.

In vzlic vsi averziji slovenskega naroda proti igralskemu poklicu, se je v tej poslednji dobi pojavilo tudi nekaj novih domačih igralskih in pevskih talentov, ki rastejo in se razvijajo. Predvsem je omeniti Hinka Nučiča, Josipa Povheta, Reziko Thalerjevo, Marijo Peršlovo, Berto Bergantovo-Bukšekovo, Vido Kočvarjevo, Josipa Križaja, Milana Skrbinskega, R. Bukška, Polonico Juvanovo in Vero Danilovo. V tej dobi sta se razvila v slovenska, tudi v tuji priznana umetnika, naša bivša člana, gospa Irma Polakova in Julij Betetto. Ako se ozremo po slovanskih igralcih in pevcih, naših bivših članov, vidimo v svoje veselje, da smo imeli v njih umetnike, ki smo jih le premalo cenili, zakaj danes so drugod veleugledni in celo slavni. Rudolf Inemann je umrl kot prvi igralec Narodnega divadla, objokavan od vse Prage, A. Lebeda je danes prvi tenor češke opere Narod. divadla v Pragi, gđ. Carneri je že več let član Karlovega gledališča na Dunaju, gđ. Noëmi je že več let prva pevka opere v Plzni, prva ljubljanka Plzenčanov in opetovano gost Narod. divadla v Pragi, gđ. Marija Gärtner-Romanova je slavna pevka v Nemčiji ter je gostovala s sijajnim uspehom že na dunajski dvorni operi, R. Deyl je prvi ljubimec Narod. divadla v Pragi, ga. Swo-bodova je velepriljubljena primadona brnske češke opere, ga. Marija Skalova je bila več let primadona opere na Kral. Vinogradih v Pragi ter je danes primadona v Moravski Ostravi, Jan Buřednik je danes slaven bariton v Pragi, gđ. Horvatova je prva altistka v Narod. divadlu, gđ. R. Reissova je prva altistka v Zagrebu, Jastrzebski prvi tenor v Zagrebu, gđ. Kalivodova je subreta na Kral. Vinogradih itd. Vsi ti so bili v Ljubljani marljivi in simpatični delavci za procvit naše opere in operete, a priznanje in ljubezen so želi šele — drugje. Prav pa je, da se jih spominjamo danes, ko slavimo jubilej 2000. predstave Dramatičnega društva.

Mi le želimo, da bi bilo poslej, ko nastopimo pot k 3000. gledališki predstavi slovenske Talije v Ljubljani, več resnične ljubezni v našem narodu za dramatsko umetnost in da bi se našlo več dejanskih podpornikov našega gledališča. „Dramatično društvo“ je storilo mnogo več kot svojo dolžnost in če bi danes prenehalo, bi se moglo s ponosom ozirati na sijajno dovršeno svoje delo v preteklih desetletjih, na dobo krute borbe za slovensko dramatično-umetnost. Dovolj je bilo žrtev. Poslej nastopi doba žetve in časti!

—Umbr.—

LISTEK.

ARTUR SEVER.

ŽENA.

Roman.

[19]

Splošno presenečenje je zavlada po Ljubljani, ko se je zvedelo za to čudno zaroko; v začetku ni mogel nikdo tega verjeti ali Rene je hodila s Potrato vedno roko v roki po mestu!

Potrato ji je ugodil vsako le najmanjšo željo, ki jo je izrazila, nakupil ji je dragocenega lišpa, bogatih toalet in sploh vsega, česar si je zaželela.

Najbolj začudila se je pa družba, ki jo je posetila Rene onega večera, ko je slišala to vest . . . prvi jo je seveda zvedel Minetti, ki ni imel drugega dela, kot da je po cele dneve hodil po ljubljanskih ulicah, razglašal na debelo vse novice, ki jih je zvedel; a vse so prihajale iz njegovih usten skoro podvojene; ko je zvedel o zaroki Rene, je letal od enega do drugega in mu pripovedoval najnovejšo vest. Zlasti je bil presenečen Winter, ko mu je Minetti z zlobnimi namigavanji pripovedoval o Rene:

„Hehe, dragi prijatelj, kaj malo časa je trajala tvoja slava, sedaj ti pač ne bo preostajalo drugo, kot da se zopet primeš Magde. Hehe! Kdo bi si mislil, da se ta naša Rene, ki smo v njo stavili toliko nad,

tako izneveri in vrže v naročje staremu norcu!“

Winter mu ni mogel odgovoriti ničesar, tako ga je iznenadila ta vest, jezilo ga je, da je storila ravno sedaj ta neumni korak, ko se je mislil z njeno pomočjo otresti Magde, ki mu je bila vedno za petami in ga hotela privezati nase . . . Vedel je, da bo Magda triumfirala, ko zve za to zaroko.

In res, Minetti še ni končal svojega pripovedovanja, ko vstopita Magda Kuhnova in Eleonora Rakarjeva. Magdi se je bralo veselje na obrazu, ko je vstopila in veselo pozdravila Wintra in Minettija.

„No, ali ste še tako ponosna na svojo „akvizicijo“, ki sta si toliko obetala od nje . . .“

Winter je videl zlobne in zaničljive poteze na Magdinem obrazu, zato ji je hotel kljubovati:

„Dobro, naj se poroči, saj to še vedno ni vzrok, da ne bi prihajala v našo družbo! Saj prihaja vanjo tudi Freier s svojo soprogo, pa tudi Malenšek s svojo ženo je naš stalni gost, zakaj torej ne bi prihajala tudi Rene . . .“

Kuhnova se je na glas zasmejala: „Pa vendar ne mislite, da bi sprejeli tudi Potrato v našo družbo . . . to bi bilo pa res jako zabavno . . .“

Vsi štirje so se nasmejali, a Rakarjeva je dostavila:

„No, jaz bi bila v damskem komiteju

prva proti, a za svojo osobo imam nek nov predlog, ki ga stavim . . . ali poznate brata Kovačeve, znanega slikarja Henrika Kovača, ki je ravno te dni dospel iz Pariza! Ta bi bil za nas!“

Kuhnova se je zadovoljno nasmehnila:

„Dobro, jaz sem zadovoljna, samo ako nam ne napravi kaj takega kot njegova sestra! Jaz ga sicer ne poznam, a čula sem govoriti že mnogo o njem in o njegovih delih!“

„Jaz ga poznam pa popolnoma dobro! Govorila sem le enkrat z njim, a name je naredil najboljši utis,“ je hitela Rakarjeva, „Winter je pripeljal v našo družbo Rene, ki je takoj fascinirala vse moške, a jaz pripeljem Henrika, ki si prilasti takoj simpatije vseh dam!“

S tem ni bil posebno zadovoljen domišljavi baronček, ki ni mogel videti poleg sebe nikakega tekmeča ker je vedel, da ga takoj vsak potisne v kot!

„Hehe, jaz pa nisem kaj posebno zadovoljen, da bi se tako razširjala naša družba, preveč nas bo potem in nevarno bi bilo, da nas izvohajo nepoklicane osebe! Treba je previdnosti, hehe, skrajne previdnosti!“ Winter je bil istega mnenja, ker se je po Ljubljani že marsikaj namigovalo o raznih skrivnostnih sestankih, dasi se pozitivnega ni vedelo ničesar . . . a vendar se je bal, da se vsled mnogih članov ne bi povečala nevarnost, da bi se kdo iz neprevidnosti izdal.

A Kuhnova mu je takoj začela nasprotovati:

„Ako je komite gospodov sklenil, da naj se v našo družbo sprejme Rene, tedaj tudi lahko damski komite sprejme Henrika! Jaz opraviš ta posel, a ti Eleonora, ki se poznaš z njim, ga pregovoriš in privedeš v v našo družbo!“

Minetti je kar mencial jeze, ko je slišal te besede, a ugovarjati se ni upal, ker se je bal, da bi dame nazadnje tudi njemu ne pokazale vrata . . .

Ko sta se poslovili Magda Kuhnova in Rakarjeva, sta ostala Winter in Minetti še nekaj časa v sobi; oba sta vedela, da damam ne moreta ugovarjati, zato sta se hoče nočes morala sprijazniti z mislijo, da zagledate v svoji sredi Henrika!

Smeje je rekel Winter:

„Je že tako dragi baronček, mi smo se naveličali vedno iste damske družbe, ter smo sprejeli Rene, a dame so se naveličale nas in sprejmo Henrika Kovača! Je že tako takozvano maščevanje usode! . . .“

Kuhnova in Rakarjeva pa sta se sprehajali po Glavnem trgu, ako bi mogoče kje srečali Kovača, a ker ga niste našli, šli sta na pošto in mu napisali pismo, ki ga je v njem povabila Rakarjeva na sestanek . . . Bili sta si tako v svesti svojega uspeha, da nista niti najmanj dvomili, da pridobita Henrika za svoje načrte! . . . (Dalje.)

Slovanski Jug.

Dalmatinski separatizem. Vsi Jugoslovani imamo to napako, da nimamo dosti smisla za skupnost, pač pa povsod in vedno radi pokazujemo svoje zmogljivosti na netenju in razvijanju seprerativizma, ne zavedajoč se pri tem tega, da seprerativizem ne škoduje samo skupnosti, nego ravnotako tudi dotičnemu, delu ki se od skupnosti separira. In seprerativizem, oziroma provincijalizem, ni razvit samo v širokih narodnih masah, nego so z njim zastupljeni tudi najnaprednejši krogi, kar nam dokazuje namera hrvatskih pisateljev iz Dalmacije, da izdajo in sicer na Dunaju nekaj „Dalmatinski almanah“, ki bi res lahko izostal, ker on bo samo nov dokaz jugoslovanske razcepljenosti in nedozorelosti. In ta dokaz nam morajo podati ravno ljudje kot je kipar Meštrovič in pesnik Lovrič! Žalostno.

Nemci so povsod enaki. V Sarajevu izhaja nemški dnevnik „Sarajevoer Tagblatt“, ki bi že zdavnaj izdihnil svojo „plemenito“ dušo, ko bi merodajni faktorji pri deželni vladi v Sarajevu ne mislili, da je v Sarajevu absolutno potreben nemški dnevnik, ki naj se peča s tem, da žali in izziva domače prebivalstvo. List vzdržuje bosanska vlada z denarjem, ki ga je v obliki raznih davkov prineslo v deželno blagajno prebivalstvo Bosne in Hercegovine, kakor plačuje to prebivalstvo tudi one tuje uradnike v bosanski deželni službi, katerih organ je ta list, ki smatra, da je njegova življenska naloga izživanje in žaljenje domačega prebivalstva v Bosni in Hercegovini. In ta izživanje so že taka, da se je bati radi pisanja „Sarajevoer Tagblatta“ v Sarajevu resnih nemirov, ker domačini ne marajo prenašati žalitev in izživanje tujih privadrovcev, ki živijo in se redijo od žuljev bosanskega kmeta. Zanimivo je tudi to, da naši klerikalci smatrajo bosansko upravo naravnost za vzorno in samo za to, ker ona vedno in povsod favorizira — jezuite in katolicizem sploh. Vsaka, še tako nemoralna vlada je za naše klerikalce dobra, ako le katoliški klerikalizem podpira. Za to se oni navdušujejo tudi za policijski režim v Bosni.

Splošni pregled.

Otvoritev nove ogrsko-hrvatske poslanske zbornice.

Ko so vprašali ministrskega predsednika grofa Khuen-Hedervarya, kdaj se otvori novo izvoljena zbornica, je ta kratko odgovoril: 22. junija. Ker pa je to zadnji postavni dovoljeni termin, se volitve bržčas razpišejo 10. aprila za termin od 1. do 10. junija.

Nasledki ponedeljskih ekscesov v ogrski zastopniški zbornici.

Razven proti prvim sedmim, se je uvedlo kazensko postopanje še proti dvajsetim poslancem Justhove stranke. Policijska nadaljuje poizvedbe, ki so za Geza Polonyja, o katerem je konstatirano, da je vrgel tintnik proti grofu Khuenu, zelo obtežujoče.

Polonyi ne kandiduje več.

Bivši justični minister Geza Polonyi ne kandiduje več proti Khuenu v četrtem budimpeštanskem volilnem okraju, ker so se pri njem izjavili mnogi neodvisni meščani in volilci, da njegove kandidature z ozirom na njegovo obnašanje v poslanski zbornici ne morejo več podpirati.

Mali listek.

Književnost, gledališče, umetnost.

A. Aškerc: Pesnitve. Peti zbornik.

Spominjam se časov, ko nam je bil Aškerc heroj; „Lirske in epske poezije“, „Balade in romance“ smo požirali med veroukom, učili se jih na pamet namesto grških nepravilnikov in sanjari o svobodi in revolucijah. Vsi smo vedeli iz čustev živega srca: Aškerc je bil umetnik, je bil poet po milosti božji; drugače bi ga mi, mladina, ne bili ljubili. Toda mi smo obračali, Aškerc je obrnil v teku let; izvojeval si je slavno ime, možato je vzel nase venec mučenika temne hierarhije in ga nosi še danes, z lepšo pozo in z večjo reklamo nego Meško ali pokojni Gregorčič. Kritika je vzela trde filipike za suho zlato, izsledila je v Aškercu pesnika volje, realnega življenja in neupognjene moči; od tistih dob je Aškerc za večne čase titan na slovenskem Parnasu in pesnik moči in volje, pa makar da je pozabil umetnost med magistratnimi akti. Sledile so si knjige, leto za letom, s pedantsko točnostjo rodovitne kmetice; in danes je prav zares že napočil čas, da se primemo mi mlajši, mi novi za glavo in rečemo sami sebi: Če je to še pesem, smo si priustvarili vsi po vrsti zaslužen vrv, in večno pozabljenje... Pred nami leži „Peti zbornik“, „Pesnitve“ je reči greh. In brez strahu, da bi nas katerikrat zapekla vest, lahko pri-

Knezoško Milinović je umrl.

Črnogorski primas Milinović je umrl. Bil je izmed najodločnejših boriccev za staroslovansko liturgijo.

Nevarna nasprotja v nemški krščansko-socialni stranki.

Najvažnejša točka Luegerjevega političnega testamenta je bila brez dvojbe ona: „Držite ljudi skupaj!“ Pa kakor je pri drugih liberalnih in socialističnih strankah že sama vodilna ideja, ki jim daje historično in politično opravičenost te stranke edina, tako pri krščanskih socialcih, katere veže le negativni element sovraštva, niti politični testamenti ne drže več skupaj. Za njihovo potrebo osebnega kulta je izguba dr. Luegerja res usodna. Že se je pričel prepir med obema deloma krščansko-socialne stranke, namreč med prvotnimi nemško-nacionalnimi malimi obrtniki in rokodelci in agrarsko-konservativno dr. Geismannovo gardo.

Boj je pričel dunajski občinski svetnik Hraba in sicer vsled gospodarskih nasprotstev obeh struj.

Med nemško-nacionalnim in nikakor fanatično-katoliškim dunajskim malim obrtnikom, ki je zadovoljen s svojo gostilniško politiko in med gospodi Geismannom, Bielohlavkom, Steinerjem in drugimi, ki hočejo napraviti mogočno klerikalno državno stranko, so nastale usodepolne difference, ki bodo kmalu nepremosljive. Boj „Deutsches Volksblatt“ contra „Reichspost“ nam kaže, kako malo upliva imajo mrtvi testamenti, če ni v stranki edinosti vsled različnih idej in interesov.

Dnevne vesti.

Jutri ne izide naš list, pač pa izide v ponedeljek okoli 9. ure, a v torek zopet kot običajno.

Nič se ni zgodilo. Predčerašnjem smo le na ljubo g. županu Hribarju priobčili vsplani popravek v zadevi „Jutra“ in mestne policije. Ker pa je ta popravek pravzaprav Lavtarjev, treba ga je primerno popraviti, oziroma pojasniti. Torej: Ko je pričelo „Jutro“ izhajati, smo bil obveščeni o senzačni slepariji v Šiški (Glej „Jutro“ št. 2). Zanimalo me je izvedeti, če so dotična sleparja že prišli, zato sem se zgledil pri mestni policiji, kjer sem — hvala dotičnemu gospodu — dobil zanimive podatke. Ko sem se o tej zadevi tudi še pozneje večkrat tam informiral, sem ob takih prilikah tudi vprašal, če je tudi kaj drugega novega. Spočetka sem dobil nekaj navadnih poročil. V noči od sobote na nedeljo (6. t. m.) pa dobim na opetovana vprašanja vedno odgovor: Nič se ni zgodilo. „Jutro“ je to izredno vest tudi z veseljem konstatiralo (Glej „Jutro“ št. 5) češ, da je Ljubljana tako mirna — „kakor skrinja miru in sprave“. Takisto srečo sem imel tudi v noči od nedelje na ponedeljek. To pot pa se je stvar nam zazdela vsem opravičeno sumljiva. Kajti, da bi se v Ljubljani v soboto in nedeljo niti ena aretacija ne izvršila, to bi bilo nekaj več kot čudnega. In glejte, imeli smo prav! Vsi trije ljubljanski dnevniki so imeli policijska poročila od sobote in nedelje. Ne rečem nič, javnost sama naj sodi! Ta čas — to bodi resnici na ljubo povedano — policijskega svetnika Lavterja ni bilo doma. Ko se je čez par dni pozneje vrnil z dopusta, sem se tozadevno osebno zgledil bil pri njem. Iz tega poseta naglašam le: Policijski svetnik Lavter je sam izjavil, da se je o zadevi poročil

„Jutru“ sam ravno kar informiral pri županu. Glasom tega, oziroma ponovnega dogovora, je svetnik dovolil, da dobi „Jutro“ vsaki dan med 11.—12. nočno uro policijska poročila, toda le taka, ki se smejo javnosti razglasiti. Obenem pa je svetnik Lavter izrecno me opozoril, da ne smemo pri nobenemu stražniku iskati poročil, češ, da stražniki ne smejo izdajati poročila za časnike. Tako je „Jutro“ nekaj dni res dobivalo prva policijska poročila. A le nekaj dni. Zakaj kmalu sem dobil obvestilo, naj se zopet oglašim k svetniku. To sem tudi storil. A kaj mi je povedal mož postave? Rekel je, da se je izkazalo, da ta „Jutru“ dovoljena odredba ne more dalje vztrajati. Pač pa da so „Jutru“ kakor drugim listom poročila na razpolago ob navadnih uradnih urah. Za to mi-lost sem se g. svetniku kajpada dostojno zahvalil, ker po taka poročila za list, ki izhaja zgodaj zjutraj, ni treba hoditi na policijo, ampak se jih lahko kar iz drugih dnevnikov prepiše, če se jih po vzgledu drugih namreč hoče. Ampak „Jutro“ jih noče! Je bilo pri tej priliki še o nečem drugem govorjeno, ampak to ne spada še v javnost. Le to toliko se omenim: V noči, ko je bil vsem svedrovcev v Kolodvorski ulici, sem vprašal na kolodvoru stražnika, če je kaj novega. Odgovoril mi je: Nič! a zraven še pripomnil, da mi tudi sicer ne sme ničesar povedati. Že iz tega je razvidno, kako gre ljubljanska mestna policija na roke „Jutru“ in to kajpada le, ker vele-možen svetnik Lavter tako zahteva. Jasno je tudi, kako ta svetnik svoje že dane odredbe možato drži. Ampak, ker mi vemo, kje in kako drugi listi dobivajo svoja poročila — se bomo še kaj pogovorili, gosp. svetnik Lavter! — Franjo Pirc, odgovorni urednik.

Spomladanska razstava v paviljonu g. R. Jakopiča budi v vseh slojih občinstva najživahnejše zanimanje. Poroča se nam, da se je ogledalo že več kupcev za razne umotvore, želeli pa bi bilo, da čimveč prijateljev umetnosti porabi prosti čas velikonočnih praznikov v svrhu poseta te lepe kulturne prireditve. O tej priliki omenjamo hvala vredni inicijativno g. prof. Siča, ki se je zopet ogledal z gojenkami višje dekliške šole, menda najvestnejšimi gosti naših umetniških razstav. — V ponedeljek nadaljujemo poročilo o umetniški razstavi, ki smo ga začeli priobčevati v predzadnji številki!

Prijazen frančiškan. Te dni je bila pri spovedi pri frančiškanih neka gospodična, ki je rekla na spovednikovo vprašanje, kaj da čita, med drugim „Jutro“. Ko je čul frančiškan to ime, je ves zrojil in prepovedal čitanje tega lista, ker je popolnoma brezverski in ne vemo kakšen še! Nas to mnenje gospoda frančiškana prav malo zanima, a poklicali bi mu v spomin besede... multa magis quam multorum lectione formanda mens. (Quintilianus X. l. 59), ki se jih gotovo spominja še iz svojih lemenatarskih let! Radi pa bi vedeli, kdaj je pravzaprav prišlo „Jutro“ na indeks?

Kandidat za tržaškega škofa. Najnovejši kandidat za izpraznjeno škofijsko stolico v Trstu je baje ljubljanski kanonik Karlin. Samo poprej mora podpisati neki reverz, ki je doslej še tajen. A med tržaškimi krogi verzira mnenje, da je glavni pogoj tega reverza, da se kanonik Karlin zaveže napraviti razdor med tržaškimi Slovenci ter jih razdvojiti v liberalen in klerikalni tabor.

„Na smrt obsojeni“, narodna igra v 3 dejanjih igra Narodna del. org. na dru-

žinskem večeru dne 4. aprila v areni Narodnega doma. Igra je skrbno nastudirana, in upamo, da bo nudila slav. občinstvu dovolj užitka; ker pa je zelo resnega značaja dodalo se bode še poleg te „Morilci v kravji dolini“, burka v l. dejanju. Na to prireditve naj se blagovolijo tudi druga narodna društva ozirati.

Uradni list in samoslovenska ulična imena. „Laibacher Zeitung“ še zdaj neče rabiti samoslovenskih imen v raznih poročilih. Ali je temu kriv baron Schwarz ali urednik-profesor, nas ne zanima, ampak trmoglavost je to, ki jej ni najti para pri nobenem drugem uradnem listu.

Uslužbenci južne železnice prav radi izzivajo in žalijo slovenske potnike — oni uslužbenci namreč, ki na slovenski zemlji odjedajo Slovincem kruh, ker na slovenske sprevodnike itd. nimamo nobenega povoda se pritoževati. Neki nam dobro znani gospod, ki se je te dni vozil iz Ljubljane v Litijo, je imel smolo, da je prišel v dotiko s takim nemškim sprevodnikom, ki z njim ne samo ni hotel govoriti slovenski, nego je bil tudi sicer nevljuden in nekorekten napram potnikom. Dokler je namreč več potnikov moralo stati na hodniku, ker niso mogli dobiti prostora, sta v enem kupeju mirno spala dva Italijana, ki sta dala sprevodniku po eno krono napitnine. Ko so se potniki radi tega pritoževali, je jel sprevodnik kričati nad njimi, češ, on da ima pravico zaslužiti kako kronico. Res, krasne razmere! Za to, da sprevodnik zasluži kako kronico, morajo potniki stati na hodniku!

Med. univ. dr. Josip Pogačnik, specialist za očesne, ušesne, nosne in vratne bolezni se je etabliral v Cigaletovi ulici 3 ter ordinira vsak dan od 11.—12. ter od 2.—3. Priporočamo g. zdravnika kot priznane specialista za imenovane bolezni.

Ogenj v magistratnem poslopu. Včeraj dopoldne je začelo goreti v dimniku, ki odvaja dim iz kuhinje stanovanja mestnega jetničarja. Ko je to izvedel mestni arhitekt Ciril M. Koch, se je podal takoj pod streho in našel konjico strehe goreti. Ako ne bi bil imenovan gospod takoj pristavil lestvice ter s šuto in ometom omejil ogenj, bi bila gotovo že cela streha pred prihodom požarne brambe v ognju.

Iz ljubljanskega Barja. Vedno bolj in bolj se opaža, da gine na našem barjanskem ozemlju plast (skorja) nekdanj ljubljanske slavne šote! Zemlja v vaseh: Karolin-ska zemlja, Hauptmanica in Črna vas kaže na starih jarkih le še tenko skorjico črne plasti (šote), a v najbogatejših skladih jo najdeš komaj še 1 meter na debelo. Zato so postali že redki vozovi, naloženi s šoto, ki gredo skozi mesto. Nekdanj v prejšnjem desetletju si jih sleherni dan lahko srečal cele vrste. Tudi Koslerjeva tovarna je ne dobiva več. Šota — zginja! Za revnejše sloje je bila svojčas ceno in priljubljeno kurivo, zdaj si morejo i ti za drag denar — kupovati slaba drva!

„Bolniško in podporno društvo pomočnih in zasebnih uradnikov za Kranjsko“ ima v soboto, 2. aprila t. l. ob osmih zvečer v restavracijskih prostorih „Pri novem svetu“ („Prešernova soba“) na Marije Terezije česti svoj redni letni občni zbor z običajnim dnevnim redom, na kar se gg. člani opozarjajo.

Prostovoljno gasilno društvo v Begunjah priredi v ponedeljek, 28. marca v „Gasilnem domu“ gledališko predstavo s petjem. Upriporita se burki „Nemški ne znajo“ in „Starinarica“.

Zanikarnost. Iz Kranja se nam poroča: Včeraj je oddal v tukajšnji poštni nabiralnik neki gospod več velikonočnih raz-

najboljših pesmi te zbirke, gleda avtor na koncu žalosten v bodočnost:

„In majal bode z glavo svojo sivo
in čudile se bodo moji oči:
Hm, filologu čtivo zanimivo...
Pa jezik ta se več ne govori...“

Usojam si meniti, da je pesnenje takšnih pesnitev že samo v sebi zagotovilo, da bodo ležale v knjižnicah na prašni polici. V dosegu namena, da se bo „ta jezik še govoril“, pa mora delati slovenska pesem s popolnejšimi sredstvi — in kakor se vidi — dandanašnji pač že brez Gorazda. V dosegu tega namena, in če bo zaman, z namenom, da se izlijemo v vesoljno reko človeštva kot čist in plemenit pritok. Nesmrtnost večno žive, pa makar da tisočkrat preobražene misli v ogromnem naporu vsečloveške energije je najlepša bodočnost, ki s svojim blaskom ne bo zakrila samo Gorazdov, nego tudi Danteje in Homerje...

Aškercova dekadenca je slika k suhemu atavizmu dejstvu: Slovenec, kmetski rob izza pradedov, se že po kratki poti navzgor pobahati, zaljubi vase in postane parvenu. Ljudje s povdarnim samoljubjem se tudi, če so krepki, ne morejo rešiti prokletstva svoje srede, marveč poplehnejo in postanejo številni. Iz svoje srede so se redili, v svoji sredi, zaradi svoje srede, od nje in za njo trohne in umirajo, duše v živih telesih.

Vladimir Levstik.

znamo: Gorazd je umrl. Avtor nove knjige je gospod mestni arhivar Anton Aškerc...

Treznj, enostavni in vendar vse izrazite plastike polni verzi bivšega Gorazda so prešli v vzorno prozo žurnalistovskih uvodnih člankov; stroga krasota Muze Špartanke ne pove duši in srcu ničesar več, umaknila se je vodenim črtam obličja požile buržoaske: krepke strune, njenih rapsojdi so se izprevrgele v ariston s parnim obratom in brezkončnimi notami, ki gode določeno število ur na dan in določeno število tiskanih pol na leto nekakšen netočen program slovenske narodnonapredne stranke in nestvarno polemiko v namišljenih borbah „Svobodne Misli“.

Tudi mi drugi smo prepričani v zadnji kaplji svoje krvi, da je katoliška cerkev največje zlo, kar jih prenaša kulturni svet; a podpisati to vero na isti polji z gospodom Aškercem bi nas bilo sram. Široka in zadovoljna gesla, s katero se bije ob prsi, češ: „... heretik trdovratni jaz!“ — opevanje klosterskih rokov, Ahasverjeva pridiga s svojim svinčenosuhoparnim poletom, v naprednih listih za časa smrti Gregorčičeve pač petdesetkrat ponavljano fejkjanje antimahničanskega nekrologa, drvena, mestoma sanskulotska proza raznih protipoljskih epskih pesmotvorov je profanacija Svobodne Misli in poezije obenem; in v „Kongres na Araratu“, kjer bi se morili Jezus, Buddha, Zoroaster in Mohamed s takšno oštarijsko filozofijo, pa bi se Mohamed šopiril nađ

orjakoma Kristom in Buddho, bi treščila strela iz mrtvega neba. Prav tako neumestno je Aškercovo večno trubarjenje; predikant ali jezuit, pastor ali fajmošter — cerkev je cerkev. In iz človeka, ki je pričel pisati v našem jeziku samo zato, da je z minljivim vspehom ponovil teze nemških protestantov, ne bo nihče napravil narodnega junaka. Kar se pa tiče tiste takozvane protestantske svobode in jasnega nimba heretikov, se kolnem na pošteno besedo, da je zame in za nas vse dandanašnji praktično brez pomena in da mi estetski ne odtehta niti najrahlejša senčica na zločinski impozantnosti rimske hierarhije.

Gorazdove balade in romance so imele svoje dni trdno ceno; danes so puhlo besedičenje v verzih à la kapucinska pridiga, dokler ne seže mrtvec iz groba in ne reši nesrečnika upesnitve... Smeh karikature se pretvarja v onemogočen renčanje mutca, elegantni moulinet z rapirjem satire v sunke nesnažnih vil. Muza Črnogorka je zadeklamirala junaški handžar, zdaj strelja na kritike s fekalijami... (Gl. str. 176. in 179.) In ne smešno, skoraj tragično je, da velja o „Slonu in komarju“ — komar je zbadal slona „pri repu“ — tolažba: naj mi gospod arhivar in beli slon verjame — tudi najstinejši komarji so prepričani, da beli slon ni pesnil o svojih maharadžah „pri repu“, nego z glavo.

V „Slovenskem pesniku“, ki se mi vidi vsaj po svojem prvem delu še izmed

glednic, kolekovanih z narodnim kolkom „Ptuj“. Za popoldne pa prinese pismonoša vse razglednice nazaj; gospod pa se je informiral pri poštne uradu, kako je to mogoče in dobil odgovor, da so se mu vrnila dotične razglednice zato, ker je bil podpisan s popolnim imenom, ker drugače bi se morale iste tako konfiscirati, ker imajo poštne uradi še vedno obvezno dolžnost, konfiscirati vse, kar je kolekovanega s kolekom Ptuj, dasi je sodišče to konfiskacijo omenjenega koleka razveljavilo. — Čudno se nam zdi, kako je mogoče, da deželno sodišče, oziroma pošto ravnateljstvo še ni obvestilo poštne urade o ti razveljavljene konfiskaciji. Pozivljamo merodajne faktorje, da uredijo te razmere, ki so vzrok velikih neredov.

„Matici Slovenski“ je izročila cenjena rodbina dr. K. Bleiweisa viteza Trsteniškega dragocene spomine na dr. Janeza Bleiweisa, med njimi srebrni venec, ki so mu ga ob 70letnici poklonile narodne dame, diplome raznih mest, čitalnic itd. o častnem članstvu, mnogo trobojnic, zastav in knjig, končno tudi stekleno šrambo za knjige, ki mu jo je ob 70letnici poklonila njegova rodbina. Vse spomine je Matica spravila kot del bodočega „Narodnega Muzeja“.

Glas iz občinstva. Po opravih skozi Trnovo in Krakovo sem opazil, da polivajo salato, motovilec i. dr. z gnojnico iz stranišč. Kakega mnenja je o tem mestni zdravnik, mi ni znano. Okusno to ni, posebno zdravo menda tudi ne bo! — Še nekaj. Na Starem trgu ima neki jud navado, da pusti blago, ki je čez dan razobešeno, zvečer ko je največ prometa, čistiti nad glavami pasantov. Če je to pri judih vobče navada, pri kristjanah v Ljubljani bi ne smelo biti.

Opazovalec.

Zakaj se je nagnil zvonik šentjaskobske cerkve? Pod zvonikom teče z grada v tleh skozi tla pod cerkvijo že od nekaj stundenec, katerega pri zgradbi zvonika vključ betoniranju temelja niso mogli udušiti, ker to niti mogoče ni. Zato je plast pod zvonikom vedno mokra. Da li se nagne zvonik v prihodnje še in koliko, se pokaže pri prihodnjem komisijskem ogledu.

Židje in protestantje v Ljubljani. Po najnovejši statistiki je danes v Ljubljani 132 Židov, ter 580 protestantov.

Na ljubljanskem gradu se bo letos obhajal patron ljubljanskega mesta — sveti Jurij s posebno slovesnostjo in narodno veselico v prid „Družbi sv. Cirila in Metoda“. Opozorjamo slavno narodno občinstvo že zdaj na to.

Ponočni „atleti“ so ob hodniku Bleiweisove ceste poleg parka nasproti Kolizeju izruvali tri lesene klopi iz tal.

Snega je padlo včeraj zjutraj po Notranjskem in Gorenjskem 15–20 cm. Planine so do podnožja pokrite s svežim snegom.

Premeteni cigani. Iz ječe okrajnega sodišča v Žužemberku so pobegnili v noči od 23. do 24. t. m. radi vlačugarstva in tatvine internirani cigani Franc, Janez in Anton Hudorovič ter Tomaž in njega priateljica Kristina Hudorovič. Da bi pa ne trpeli zunaj v prosti naravi preveč mraza, so odnesli seboj iz zaporov 3 erarična posteljna zimska pokrivala.

O te presnete „krote“! Pravzaprav: O ti presneti Ljubljančani! zdaj so začeli celo navadne krastače (krote) jesti. Neka

Iz gospodarskega odseka „Maticе Slovenske.“

Bilanco društvenih računov za l. 1909. je bila početkom februarja ta-le: Dohodkov K 22.650, stroškov K 23.456.74. Končno odobreni in od preglednikov računov potrjeni račun, ki se je predložil glavni skupščini, kaže deficita K 2058.01, dočim je bil deficit za l. 1908. še K 3763.16; deficit se je torej l. 1909. zmanjšal zopet za K 1705.05. G. blagajnik vladni svetnik dr. Fr. Detela izjavlja, da se je l. 1910. nadejati popolne uničitve deficita, ki datira še iz l. 1905/6.

Zemljevid slovenskega ozemlja bo stal „Matico Slovensko“ okroglih 20.000 K. To svoto bo Matica morala plačati, brž ko izide zemljevid; zato pa je treba, da se oglašajo naročniki z naročnino naprej; sicer bi prišla Matica radi zemljevida v težke neprilike.

„Matica Slovenska“ bo izdala velik tehniški slovar in bi rada izdala „Umetniško Kolo“, nadalje krajepisno gradivo. To bo stalo silno denarja. Želeti je radi tega, da jo podpirajo vsi, ki jim je pri srcu napredek našega naroda, in pristopajo kot člani letniki ali ustanovniki (za vse življenje 100 K).

„Matica Slovenska“ prosi p. n. gg. poverjenike, da bi čim najpreje poslali članarino (po pravilih vsaj do konca junija). Letos izide Letopis, a natisnjeni bodo samo tisti gg. člani, ki so poravnali članarino do konca junija; na to opozarja uprava cenjene gg. poverjenike in člane.

pobožna žena je te dni nosila po Ljubljani čisto navadne „krote“, pa jih prodajala za jedilne žabe. Ljubljančani so s posebno slastjo segli po njih... dober tek! Ženico je ta kupčija tako ojunčila, da jo je včeraj kar na ribjem trgu nadaljevala. A glej, tu je v gleda oko postavila in krote so bile zaplenjene. Zdaj pridejo brčkone v deželni muzej, kjer bo fotografija nedvomno dokazala, da so se Ljubljančani za Velikonoč l. 1910 namesto z žabami postili s krotami.

Kam Velikonočni ponedeljek? No, kam? Samoobsebi je umevno, da v Grosuplje! Podružnica C. M. D. priredi tega dne popoldne v vseh prostorih gosp. Koprivca veliko veselico v korist obrambnemu skladu C. M. D. Začetek ob 3. Pravijo, da bode zelo prijetno! Zato pa vse kar čuti cirilmetodarsko s popoldanskim vlakom v Grosuplje.

Akad. fer. društvo „Sava“ ima 29. t. m. ob 7. zvečer v restavraciji pri „Roži“ važno odborovo sejo, h kateri se vabijo zanesljivo vsi odborniki.

Ali so Rimljani pili že Pilzensko pivo? V turški tiskarni so mnenja, da je včeraj v Cigaletovi ulici najdeno človeško okostje, pri katerem je ležala tudi prazna steklenica za pilzensko pivo, v zvezi z grobovi iz rimske dobe. Pa ne, da bi bil dr. Mantuani predaval v turški tiskarni?

Sam se je povozil. Anton Lovše, posestnik iz Senožet, okraj Kamnik, se včeraj, vračajoč nekoliko vinjen iz Ljubljane, hotel skočiti od strani na voz. Pri tem je izgubil ravnotežje ter padel pod voz. Pa je imel srečo. Nekaj prask po glavi je dobil, zato pa zgubil podplat in peto od čevljev.

Sprljen velikonočen dopust. Zidarja Franciško Benzigi in Filip Pfeifer sta v neki gostilni v Zg. Šiški preveč pogledala v kozarec. Od samega veselja, da gresta na velikonočni dopust, začeta razbijati s steklenicami po mizi. Spravila sta se tudi nad stole, navsezadnje pa še razbila svetilko. Za to velikonočno darilo sta plačala 11 K škode, za nameček pa ju je gostilničar spravil — na hladno.

Kdo je zgubil denarnico? Rujava, usnjato in kar je glavno — z večjo vsoto denarja. Našla jo je služkinja Antonija Kolonič. Zglasiti se je je na magistratu.

Brivnice bodo na Velikonočno nedeljo dopolne odperte, na Velikonočni ponedeljek pa ves dan zaprte.

Kolesarsko društvo „Danica“ v Gorici priredi dne 12. junija t. l. veliko cestno dirko, in sicer zjutraj iz Ajdovščine-Gorice, popoldne iz Mirna-Gorice, združeno z ljudsko vehelico, s srečkanjem itd. Natančni program se naznani pravočasno. Naproša se vsa bratska društva, da bi se na to ozirala in vzela na znanje.

Priporočamo kleparsko tvrdko F. Merhar v Ljubljani, Tržaška cesta št. 2. — Glej današnji inserat!

„Slovenske Filharmonije“ oddelek koncertira jutri od 9. do 12. dopolne in od 3. ure popoldne naprej; potem na Velikonočni ponedeljek od polu 10. do 12. dopolne in od 3. popoldne naprej v dvorani hotela „Tivoli“. Vstop prost.

Iz slovenskih krajev.

Slovensko gledališče v Gorici. V soboto 2. aprila je otvoritev običajnega vsakoletnega pomladanskega gostovanja članov slov. dež. gledališča iz Ljubljane, ki uprizore kot otvoritveno predstavo slovensko delo odlične poljske pisateljice Gabrijele Zapolske: „Morala gospe Dulske“, komedija v treh dejanjih. — V nedeljo 3. aprila se uprizori znamenita in vlezabavna francoska burka Gavaulta in Charveya: „Gdč. Josette — moja žena“. V ponedeljek (na praznik) dne 4. aprila pride na vrsto duhovita, satirična veseloigra francoskih pisateljev R. de Flers in A. G. de Caillavet: „Ljubezen bdi“ — V torek 5. in sredo 6. aprila ni v Gorici nobene predstave radi gostovanja v Tolminu. — V četrtek 7. aprila se igra zopet v Gorici in sicer najboljši in najmodernejši delo odličnega italijanskega pisatelja-realista, Roberta Bracca: „Izgubljeni“, ki je doseglo na ljubljanskem odru popoln uspeh in najlaskavejše ocene. Nadaljni repertoire se naznani v kratkem; obsega najboljša in izbrana dela priznanih in slavnih pisateljev. Zatorej pozivljamo slavno goriško občinstvo, da stori svojo narodno dolžnost in izkaže svoje simpatije poštvovalnim slovenskim umetnikom z dostojnim posečanjem celega cikla slovenskih predstav v Gorici.

Slovensko gledališče v Tolminu. V torek 5. in sredo 6. aprila poletje člani slov. dež. gledališča iz Gorice v Tolmin, kjer gostujejo omenjena dva dni v dvorani slav. Rokodelskega bralnega društva. V torek 5. aprila uprizore realistično komedijo „Morala gospe Dulske“ in v sredo 6. aprila vlezabavno burko „Gdč. Josette — moja žena“. Nadejati se je izvrstnega poseta obeh pred-

stav. Predprodaja vstopnic bo od srede 30. marca naprej v prostorih „Rokodel. bralnega društva“.

Slovensko gledališče v Mariboru zaključi svojo letošnjo gledališko sezono z gostovanjem članov slov. dež. gledališča iz Ljubljane, ki se vrši 21., 22., in 24. maja.

Slovenske predstave v Pulju. Režiserju g. H. Nučiču se je posrečilo, da priredi s svojo družbo tudi v Pulju slovenske predstave v gledališki dvorani Puljskega Sokola, čegar starosta, naš rojak, g. Lacko Križ, veletržec v Pulju, si je iztekel največji zaslug za prvo slovensko gostovanje v Pulju. Gostovanje v Pulju se vrši 30. aprila, 1. in 3. maja.

Nameravani polet z zrakoplovom čez Jadransko morje. Tu se je dvignil 24. t. m. ob 7. uri zvečer z zrakoplovom „Vindobona“ znani športsman g. O. Polak, v nadi, da preplave Jadransko morje; polet se mu ni popolnoma posrečil, vlek je namreč močan severozahodnik in ga je prisilil, da se je moral spustiti na zemljo. Ob 2. uri ponoči je dosegel vas Bassandella v bližini Vidma, odkoder se je vrnil ob 9. uri zjutraj zopet v Trst.

Kaleidoskop.

Vstajenje.

Vse vere vseh narodov so poznale in proslavljale praznik splošnega vstajenja. Stari Grki in Rimljani, Fenicani in Egipčani ne manj od današnjega krščanstva, ki časti v Kristovi zmagovalni poti iz grobnih tem veličasten simbol prebujenja narave.

Krist je vstal... Zaman je vstal. Lastni oznanjevalci so ga križali dan za dnem skozi nova stoletja: s krvjo, prelito v slavo Krista miru in sprave, s suženjstvom, kamor so rimski namestniki tolažitelj tlačeni tirali nepreštete milijone, v korist mogotcev, ki so jih podkupljali z zlatom in močjo; križali so ga z resnico in vedo, zatirano v njegovem imenu, bičali in natezali ga v mučeniških krvave inkvizicije, blatili ga s studom in pregreho, oblivajočo polne mize in razkošne postelje njih, ki so sledili Kristu na Petrovi skali.

Toda Krist živi! Podrl je mišljenje antičnega sveta, uveljavil človeka v ponižanih in razžaljenih ter izprožil vse tiste prečudne struje kulturnega razvoja, ki so po vekih trpljenja narekovale človeštvu enotna gesla svobode, enakosti in bratstva. Krist Galilejec, kralj upornikov!

Pač so morali priti za njim drugi glasniki, da so ruvali iz src mehkobo, ki jo je on oznanjeval, in kazali ljubezni prave meje in pravo smer; pač so morali vstajati apostoli, ki so reševali globoko jedro njegove preproste, zgolj človeške misli od samohotnih dogem in formul papizma... Toda Krist je ostal, razumevan v neštetihi zmislih, tolmačen na tisočero načinov; on živi v duši našedobnega človeštva kot eden najmočnejših impulzov.

In zato je veličasten praznik njegovega vstajenja, ker se druži s prvimi zarjami, s prvim razmahom nove pomladi. In vrača se s svežim cvetjem, kolikorokrat ga nasiplje nova vesna, pestro vzdramljenje, žarka revolucija prirodnih sil, ki trgajo okove in bruhajo na dan, v dobo sveže, mlade, plodovite rasti.

Kakor priroda, hodi tudi človeštvo skozi temne, mrzle dobe novim pomladim prebujenja in svobode nasproti. Po dolga leta spi in trpi, pa udari ura, ko se vzdrami, plane kvišku in si lomi pot preko vseh jezov in naporov, polno hrepenenja po sreči, napredku, blagostanju in ustvarjanju novih, večnih del.

In kadar diha pomlad po jedva prebujenih poljih, kadar se vijo procesije med holmi in lije pesem velikonočnih zvonočv bronastimi valovi čez hrib in plan — takrat se oglašja v srcu vseh ljudi in vseh narodov skrita ali jasnejša slutnja najvišjega, vsečloveškega vstajenja, in slehrna duša vriska pomladnim žarkov svoj vroči:

„Aleluja!“

Samo kranjski Janez spi; sam križani in prebujeni Krist, če bi stopil predenj kakor pred Tomaža — ali bi ga vzdramil iz mrtvila — kdo ve, kdo upa?

King-Fu.

Ljubljanski občinski svet.

Radi pomanjkanja prostora nismo mogli priobčiti do sedaj sledečih predlogov iz poslednje seje.

Občinski svet stolnega mesta Ljubljane:

2. Protestuje slovesno zlasti tudi zoper dejstvo, da se zakonitemu zastopstvu mestne občine ni dala prilika, da bi bilo pravočasno izrazilo in sporočilo deželnemu zboru svoje mnenje o predlogu deželnega odbora na izpremembo mestnega statuta ljubljanskega (priloga 170 dež. zbora);

3. protestuje istotako zoper postopanje deželnega odbora, ki je opustil predložiti

deželnemu zboru peticijo občinskega sveta na izpremembo občinskega volilnega reda za Ljubljano z dne 12. sušca 1907 (predloženo z dopisom mestnega magistrata z dne 26. decembra 1908 št. 13.366 ex 1907);

4. konstatuje, da uvodoma navedeni sklep deželnega zbora kranjskega z dne 26. januarja 1910 vsebuje protizakonito kršenje avtonomije deželnega stolnega mesta, da je v svojih vodilnih načelih (§ 1, a obč. reda in §§ 15., 17. in 18. obč. volilnega reda, c. f. § 3, odst. 3 sedanjega mestnega vol. reda in § 11 c predloge deželnega odbora priloga 170) nemoralen in socialno krivičen, ker na kvar mestnemu gospodarstvu onemogočuje majorizovanje pravega mestnega volilništva po umetno fabrikovanih vnanjih volilcih, faktično prostih vseh mestnih bremen; da pa tudi sicer ne ugovarja socialni in gospodarski strukturi deželnega stolnega mesta in da je končno tehnično malodane neizvedljiv;

5. naproša vsled tega visoko c. kr. vladu, da tega zakonskega načrta ne predloži v Najvišjo sankcijo;

6. zahteva, da deželni odbor vojvodine Kranjske predloži deželnemu zboru že imenovano peticijo občinskega sveta ljubljanskega z dne 12. sušca 1907 in pa današnji sklep v svrhu novega razpravljanja in sklepanja o načinu reforme mestnega statuta ljubljanskega;

7. si pridržuje pravico, pravočasno predložiti deželnemu odboru tudi še peticijo na izpremembo občinskega reda v smislu poročila in načrta mestnega župana Ivana Hribarja z dne 1. oktobra 1905;

8. predstojiči sklep z vsemi navedenimi poročili in z zapisnikom današnje seje se imajo nemudoma predložiti veleslavnemu deželnemu odboru kranjskemu glede na poziv z dne 29. januarja 1910 št. 1934 z izrazom obžalovanja, da se je postavil mestni občini neprimerno kratek rok za presojo uvodoma navedenega zakonskega načrta, obenem pa tudi visoki c. kr. deželni vladi v svrhu primerne nadaljnega postopanja!

Narodno gospodarstvo.

RUDOLF ŠEGA:

Kartell in delavstvo.

(Konec.)

Vprašajmo se, ali more kaka organizacija imeti bojeviteljska določila? In če obstoja taka organizacija, ali potrebuje potem delodajalec snovati kartele, če hoče začeti boj proti delavstvu.

Priznajmo pa za trenotek, da je kartel kot tak, ne kot monopol, privedel delavca v večjo odvisnost od delodajalca. Kartel ima pa tudi svojo dobro stran. Delavec ima tu priložnost videti, da je kapitalist, njegov delodajalec, prišel še le v tistem času do moči, ko se je zvezal z ostalimi svojimi tovariši. Ali mu ta zavest ne vzbudi nehotih misel, da se mora tudi on, delavec, združiti s svojimi sodruzi, če hoče doseči zboljšanje svoje ekzistence? Ali ga ne priganja ravno kartel naravnost k strokovni organizaciji?

Na eni strani škoda — na drugi korist. Kako naj to zravnamo? Po mojem mnenju že zdravi instinkt vodi delavstvo k temu, da — četudi preje vidi škodo, ki mu grozi od kartela — skuša vendar urediti to škodo tako, da bi mu ne samo ne škodovala, temveč da bi celo gnala vodo na njegov mlin. Delavstvo je razumelo, da so karteli neizogibni nasledki svojega časa, s katerimi mora računati kakor s fakti, ki se ne dajo odpraviti. Delavstvo je razumelo, da karteli še daleč niso ideal popolnosti toda, vendar so pa zopet korak k popolnosti; da so — kakor pravi Schäffle — popolnejši nego breznačrtna konkurenca. — Še Kautsky očita kartelom, da ne zmorejo večjega vpliva na gospodarsko življenje, če ne morejo odstraniti niti kriz. Toda Bernstein že tega več ne zahteva. Njemu zadošča za zdaj, da so vsled delovanja kartelov splošne krize vsaj za dalj časa nemogoče. Bernstein priznava že današnji pomen kartelov, in si je dobro v svesti, da morejo biti karteli tudi delavstvu v prospeh, če se bo njihovo delovanje in postopanje v gotovem oziru omejilo.

Jadranska banka v Trstu. Dne 20. t. m. se je vršil v prostorih bančnega posloplja IV. redni občni zbor delničarjev „Jadranske banke“ v Trstu. Občnega zbora se je udeležilo 33 delničarjev, kateri so zastopali 2930 delnic z 291 glasovi.

Predlog upravnega sveta glede razdelitve čistega dobička per K 257.815.72 je bil enoglasno vsprejet in se vsled tega izplača za leto 1909 6 odstotna dividenda, t. j. 24 K po delnici, počenši od 1. aprila t. l. — Rezervnim zakladom je bilo dodeljenih K 45.000, pokojninskemu zakladu K 2500, v dobrodelne namene K 2578.15 in znesek K 11811.11 se je prenesel na novi račun. Po navedenih določilih bo žnašal redni rezervni fond banke K 120.000, izredni K 70.000 in pokojninski K 18.000, skupaj K 208.000, kar odgovarja kvoti K 27.74 po delnici.

Računski zaključek za leto 1909 izka-
zuje sledeče stavke: Aktiva: gvtovina v
blagajni K 264.881.21, menice K 2.965.374.90,
vrednostni papirji K 566.233.51, dolžniki K
10.242.898.50, nepremičnine K 260.050.17,
inventar K 27.452.55, skupaj K 14.326.890.84.
Pasiva: delniška glavica K 3.000.000,
rezervni zakladi kron 160.500, vloge kron
3.298.544.63, upniki K 7.372.598.95, transi-
tivne obresti K 47.577.52, trate K 188.994.02,
nedvignena dividenda K 860, čisti dobiček
K 257.815.72 skupaj K 14.326.890.84.

Skupni promet v letu 1909 je znašal
K 717.205.923.38 in povišal se je torej proti
letu 1908 za K 108.999.030.80. Tekom leta
1909 kooptirani član upravnega sveta gosp.
Fran Arnold, kr. javni notar v Zagrebu, je
bil enoglasno izvoljen in tudi vsi člani nad-
zorstvenega sveta so bili per acclamativnem
enoglasno zopet izvoljeni. V odsotnosti pred-
sednika je podpredsednik banke, gospod dr.
Gustav Gregorin poročal o delovanju in na-
predku zavoda v minoletem letu in spominjal
se je tudi zaslug umrlega člana upravnega
sveta, g. dr. Frana Vrbaniča.

Ne predlog gosp. dr. Otokara Rybača
je sklenil občni zbor enoglasno, podeliti
fondu za slovensko trgovinsko šolo v Trstu
znesek K 3000.

Iz letnega poročila banke moramo še
omeniti, da filijalka „Jadranske banke“ v
Opatiji dobro napreduje in da je bila „Ja-
dranska banka“ pri zadnji emisiji 4 odstot.
avstrijske kronske rente v znesku kron
140.000.000 oficijelno sprejeta v dotični
bančni konsorcij.

**Povišanje delniške glavice Jadranske
banke v Trstu.** V seji upravnega sveta
z dne 20. t. m., ki je sledila IV. rednemu
občnemu zboru, sklenil je upravni svet,
upoštevaje napredek in razcvit zavoda in
uporablja se s. č. pooblastila občnega zbora
z dne 14. marca 1909, povišati delniško
glavico „Jadranske banke“ od K 3.000.000
na K 4.000.000 z izdajanjem novih polno-
vplačanih 2500 delnic po K 400 nom. Ka-
kor se nam poroča, se bo vršila subskrip-
cija od 15. do 30. aprila t. l. in se pogoji
te nove emisije v kratkem objavijo. „Ja-
dranska banka v Trstu je izplačala v zad-
njih letih 6 odstotno dividendo in ker je
takorekoč gotovo, da se bo v naprej še bolj
razvijala in napredovala, zamoremo nakup
delnic vsem kapitalistom kot dobro investi-
cijo denarja najtopleje priporočati. Rezervni
fondi Jadranske banke narasli so od nje-
nega postanka t. j. v 4 letih že na kron
208.000, tako da je notranja vrednost del-
nic že danes K 430 po komadu. Še tekom
tega leta resp. v najkrajšem času bodo del-
nice „Jadranske banke“ notirane v uradnem
kurznem listu tržaške borze.

Najnovejša telefonska in brzojavna poročila.

Kralj Ferdinand v Carigradu.

Carigrad, 25. marca. Sprejem, ki ga
je priredilo carigradsko občinstvo bolgar-
skemu kralju Ferdinandu je bil jako bladen;
na postaji je bila zbrana sicer velika mno-
žica ljudi, ki se je zadržala jako rezervirano.
Časopisje piše o obisku precej hladno a
vendarle simpatično.

Sofija, 25. marca. Bolgarska vlada
je semkaj poklicala vse šefe: ustaških bolgar-
skih čet, da jim da navodila glede njih
postopanja. Med Bolgari je namreč vsled
obiska kralja Ferdinanda v Carigradu za-
vladalo veliko nezadovoljstvo, ker se stavlja
ta obisk v zvezo z odpovedjo Bolgarske do
svojih pravic v Macedoniji.

Škandal v ogrskem državnem zboru.

Budimpešta, 23. marca. Zanimanje
za preiskavo, ki jo vodi mestno poglavarstvo
proti poslancem, ki so se udeležili dejan-
skega napada na ministrskega predsednika
Khuena, vedno bolj ponehuje. Zapisnikar
Szetreny ki je bil danes zaslišan je izjavil,
da ne more povedati nobenih imen. Med
corpora delicti, ki so letela na glavo mini-
strskega predsednika in poljedelskega mi-
nistra se nahajata 2 zakonika, dva poslovna
reda, bakreni tintnik, papirni nož.

Pakt ogrske vlade s Hrvti.

Budimpešta, 23. marca. Neki tu-
kajšnji list poroča, da je sklenil ministrski
predsednik Khuen s slovaško delegacijo ta-
jen pakt, ki se v njem zavežejo Hrvti pod-
pirati sedanjo ogrsko vlado, ako ona ne
dovoli več podpore zloglasni šolski Julian
družbi, ki ustanavlja po hrvaških krajih
madjarske šole, državne podpore. Oficijelni
listi ta pakt dementirajo, češ, da ogrska
vlada te družbe ni nikdar subvencionirala.

Novi belgrajski župan.

Belgrad, 24. marca. Vsled dogovora
med staroradikalcem ministrom financ Pro-
tićem in mladoradikalcem poljedelskim mi-
nistrom Vulovićem bo izvoljen belgrajskim
županom bivši župan mladoradikalec Kosta
Glavinic, a podžupanom staroradikalec Mi-
hael Marjanović.

Roosevelt v Berlinu.

Berlin, 25. marca. Na povabilo ce-
sarja Viljema bo stanoval bivši predsednik
ameriških združenih držav Roosevelt v ce-
sarski palači, kar znači izvanredno odliko-
vanje.

Princ Eitel v Jaffi.

Carigrad, 25. marca. Tukajšnji nem-
ški poslanik Marschal je odpotoval v Jaffo,
da sprejme tam nemškega princa Eitel-
Friderika.

Kretska konferenca.

Rim, 25. marca. Tukaj se v prihodnjih
dnevi snidejo zastopniki Krečanov, da se
posvetujejo o svojih zahtevah.

Nemški državni kancelar v Rimu.

Rim, 25. marca. Nemški državni kan-
celar Bethmann-Hollweg, ki ga je sprejel
italijanski kralj v daljši avdienci, je bil iz-
naden vsled prijaznega sprejema. S tem
obiskom se je še bolj utrdila trozveza, ker
so nastali v zadnjih dnevih odnosi med
Avstrijo in Italijo vse bolj. Zanimiv je bil
obisk kancelarja pri papežu, ki ne razume
francoski, a kancelar ne italijanski; pa sta
se vendarle razumela kot je rekel kancelar,
dasi je on govoril francosko, a papež ita-
ljansko.

Zmede na Grškem.

Atene, 25. marca. Kralj se odločno
brani prebrati v ponedeljek v državnem
zboru prestolni govor glede sklicanja na-
rodne skupščine, dokler ne poda vojaška
liga oficijelne izjave, da se takoj razide,
ko se snide k posvetovanju narodna skup-
ščina.

Erupcija Etna.

Catania, 25. marca. Izbruh ognje-
nika Etna postajajo vedno nevarnejši. Iz
osmih žrel se razliva lava ob spremljevanju
podzemljskega gromenja proti dolini.

Ministrska kriza v Italiji.

Rim, 25. marca. Kralj Viktor Ema-
nuel je danes sprejel v daljši avdienci
Giollittija, a sestave novega kabineta mu še
ni poveril; kriza se reši v najkrajšem času.

Avstrijsko-rusko zblížanje.

Carigrad, 25. marca. Tukajšnja jav-
nost navdušeno proslavlja avstrijsko-ruski
sporazum, ki ga registrira kot veliko znago
avstrijske diplomacije in kot uspeh grofa
Aerenthala, ki je pokazal svoje simpatije do
Turčije s tem, da se je zavzel za status
puo na Balkanu.

Paprikov v Carigradu.

Carigrad, 25. marca. Bolgarski mi-
nister zunanjih zadev Paprikov je imel danes
daljšo posvetovanje z velikim vezirjem.
Rezultati tega dogovora so dosedaj še tajni,
a se o njih izda poseben komunikat.

Morilec markija Ita.

Harbin, 25. marca. Morilec korean-
skega guvernerja Ita je bil danes usmačen.

Financijska beda na Češkem.

Praga, 25. marca. Vsled skrajno sla-
bih, deželnih financ je deželni odbor češki
črtal podporo tehnološkemu muzeju.

Slovanski shod v Sofiji.

Praga, 25. marca. Dr. Kramář pri-
občuje poziv na Poljake, ki jih v njem
vabi, da naj se udeležijo vseslovanskega shoda
v Sofiji, ki ne bo imel nobenega panslavi-
stičnega značaja, temveč bo zastopal za-
hteve in korist vseh slovanskih narodov.

Kakšno bo vreme? Le izredni pre-
vrat zna Veliko nedeljo varovati pred sla-
bim vremenom. Kriza odločuje danes po-
poldne. Vsekakor bolje storimo, da raje ra-
čunamo z neugodnim vremenom. Nocojšnji
znaki so kazali večje podzemsko nemirje
najbrže v jugovzhodni smeri in so bržkone
tudi v zvezi z izbruhi Vezuva in Etna.
Tako bo prof. Zenger skoro gotovo prav
imel s svojim prorokovanjem.

Dež. gledališče v Ljubljani.

V nedeljo, dne 27. marca 1910.

2000. slavn. predstava Dramat. društva.
Častni večer primadone ge. L. Nordgartove.

Sabska kraljica.

Velika opera v 4 dejanjih. Besedilo spisal
Mosenthal. Uglasbil Karel Goldmark. Ka-
pelnik Hil. Benisek.

Kralj Salomon	pl. Vulaković
Veliki svečenik	Patočka
Sulamith, njegova hči	Lvova
Assad, vojskovodja	Fiala
Besal-Hanan, čuvaj palače	Bukšek
Sabska kraljica	Nordgartova
Astaroth, sužnja zamorka	Thalerjeva
Glas čuvaja templja	*
Svečeniki, straža, haremske dame,	*

Dejanje se vrši: I. dej. v palači Salomo-
novi, II. dej. na vrtu pri templju, III. dej. v
svečanostni dvorani, IV. dej. v puščavi.

Izjava.

Ker »Slovenski Narod« in »Slovenec« v za-
hvale o našem blagopokojnem sorodniku Antonu
Medvedu uganjata dan za dnem polemčne izjave,
ki niso povsem resnične, izjavljam v »Jutru« sledeče
v pojasnilo:

Oba omenjena lista sta dobila zahvalo do-
slovno enesitne vsebine. Zahvalo je sestavil v moji
navzočnosti odlični gospod, prijatelj pokojnikov,
mož, katerega znanje ne potrebuje prav nobenega
popravka od strani upravnistvo, ki je bilo za pri-
občenje zahvale plačano.

Cela zadeva se je vršila tako:

Dne 16. t. m. sem prišla v upravništvo obeh
listov z rokopisom. Ker je bilo prepozno za tisk za-
tisti dan, so mi rekli, da pride zahvala prihodnji
dan. Drugi dan sem pa šla še zaradi prijave sv. maše
zadušnice za rajkega. Ko pridem k »Slovencu« so
me opozorili, naj še počakam zaradi prejšnjega dne
oddane zahvale. Nekdo mi je prinesel odtis in mi
rekel: »Veste, »Sokolov« ni bilo, mi smo se na-
tanjko informirali, da jih res ni bilo. To bomo mi
črtali. Nato jaz odgovorim: »Če Vi veš veste, pa
jih črtajte«. Opominim, da ma je še potem opozoril,
da so pristavili tudi prelata Kalana in župnika
Potočnika. Kazal je tudi na nekaka društva, katere
tega nisem vedela. Rekel je: Ta društva so bila
tudi zvraven. Jaz odgovorim: »Če so bila, ga jih
denite.« Nato sem šla venkaj, a ko sem bila že
zunaj, se spominim, da sem pozabila še na upravi-
ništvo Turjaške graščine. Vrnila sem se nazaj, ter
prosila, da se še to dostavi. Nato sem šla v Narodno-
tiskarno. Tu sem naročila istotako prvič le glede
Turjaške graščine. Nekoliko pozneje se spominim,
da sem pozabila v Narodni tiskarno spopolniti še
glede Kalana in Potočnika. To sem opravila okrog
10. ure. Reko se mi je pa, da tega že ne morejo
več sprejeti, češ, da je rokopolje že v tiskarno oddan.
Da bi bila pustila iz zahvalne črtati »Sokola«, niscem
niti mislila na to.

Popoldne okoli pol 2. ure pride k meni neki
Grošelj iz Katoliške tiskarne. Prinesel je seboj krtični
odtis zahvale, kjer je bilo že zaznamovano, kaj mona
»Narod« še pristaviti, in kaj izpušiti (»Sokol«).
Naročil je, da naj ta odtis nemudoma pošljem k
»Narodu«. V tistem hipnem razburjenju res dobim
nekega dečka, katerega pošljemo v Narodno-tiskarno.
Ta pa se je zmotil in namesto v Narodno, je zašel
v Katoliško tiskarno. Tam so se kar za glavo pri-
jeli, je dejal pozneje Grošelj sam.

Tako je prišla zvečer v obeh listih prvotno
enako sestavljena zahvala, v vsakem listu drugače.

Dne 18. t. m. pride ta neki Grošelj zopet do
mene in razburjeno nad menoj zakliče: »Nas že
imajo, »Narod« nas je napadel. Zdaj pa, da nas
ne bodo na laž postavili, morate tole izjavo pod-
pisati, drugače smo izgubljeni. To je velika
pomena! Jaz sem se branila, češ, čemu se nek
treba podpisavat. Ali Grošelj le ni odjenjal, silil in
silil je v mene. Da se ga znebim, kaj mi je drugače
preostalo, podpisala sem. Glede »Narodove« izjave
z dne 23. t. m. izjavljam, da tega nisem nikdar in
nikomur izpovedala, da bi dotične moje izjave v
»Slovencu« res ne bi bila podpisala.

Lahko bi še posebno na naslov katoliških
gospodov kaj več povedala, pa za danes končam.

V Ljubljani, dne 25. marca, 1910.

Marija Medved.

Mali oglasi.

Beseda 5 vin. — Za one, ki iščejo službe 4 vin.
Najmanjši znesek 50 vin.

Dober brivski pomočnik se sprejme.
Ponudbe upravi »Jutra«.

POZOR!

Dovoljujemo si slavno občinstvo opozoriti na

„Prvi ljub. zavod za straženje in zaklepanje“

katerega glavni namen je, njemu v varstvo oddano imetje, to je: cerkve, poslopja, trgo-
vine, tovarne, lesne prostore in skladišča kakor tudi vrte in stavbne prostore vsako noč
od 9. ure zvečer in do 5. ure zjutraj redno, kakor tudi izredno čuvati in opazovati tako,
da sumljive osebe nikoli ne morejo preračunati, katero uro in od katere strani da čuvaj
pride, ter se zmerom nahajajo v nevarnosti, biti od čuvaja iznenadene ter pasti pravici
v roke.

Ker so naši čuvaji pod rednim nadzorstvom, so takorekoč pod izgubo službe
prisiljeni svojo službo vestno izpolnjevati, to je: natanko opazovati prvič, če je vse v
redu zaprt, če se nahaja v prostorih kakšna sumljiva luč in če je sploh v bližini oko-
lici kakor v prostorih vse mirno in ako bi se kaka sumljiva oseba v prostoru ali bližini
nahajala; posebno morajo čuvaji paziti po noči na ogenj, vlom in tatvino.

Pri nočnih delih prevzamemo tudi nadzorstvo delavcev.

Posebno si še dovoljujemo opomniti, da obstoji naše moštvo iz samih zanes-
ljivih in sposobnih ljudi z najboljšimi izpričevanji iz civilnega in vojaškega življenja, ka-
terih vsak pa mora položiti tudi gotovo vsoto kavcije, katero pri najmanjšem pogršku
ali prestopku v službi izgubi. V drugih slučajih pa tudi čuvaj, ki svojo službo vestno
izpolnjuje, dobi 5—30 K nagrade.

Za dostavo posebnih čuvajev s kontrolno uro ali brez nje dovoljujemo jako
ugodne naročninske cene na podlagi posebnega dogovora. Ob potovalni seziji priporo-
čamo naročnino za poljubno časovno dobo.

Prevzamemo tudi straženje v ljubljanski okolici.

Ako želi kdo straženje, se prosi, da to naznani ravnateljstvu, katero pošlje potem
enega svojih služabnikov, s katerim se potem lahko vse podrobno pogodi.

Da so takšni zavodi postali splošna potreba, je že razvidno iz tega, ker deluje
to društvo že v vseh mestih Avstrije, Nemčije in Švice z največjim uspehom in v splošno
zadovoljnost ljudstva.

Cena: Za čuvanje ene hiše računamo pri letnem abonementu mesečno:
zunanja straža od K 2— naprej
znotranja straža 3—
" s kontrol. knjižicami 4—
" lesne zaloge in skladišča 6—
tvorniški in posebni čuvaji pogojno.

Izražajoč željo, da bomo smeli kmalu šteti več slavnega občinstva k našim na-
ročnikom, beležimo

z odličnim spoštovanjem

„Prvo ljubljansko društvo za straženje in zaklepanje“

Ljubljana, ravnateljstvo: Trg Tabor št. 5, stražnica: Metelkova ulica št. 1.

Danes v soboto dne 26. t. m. največja
prodaja v konfekcijski stroki pod znatno zni-
žanih cenah: Obleke za dame, gospode, de-
klince, dečke in otroke; tudi klobuke in ce-
pice. — Angleško skladišče oblek O. Berna-
tović, Ljubljana, Mestni trg 5.

Okasione prodaja! Kostum za dame od
K 8— naprej, krila od K 3— naprej, bluze
od K 2— naprej. — Angleško skladišče
oblek O. Bernatović, Ljubljana, Mestni trg 5.

Dva krojaška pomočnika sprejme tako
za trajno veliko in malo delo Jernej Gro-
šelj, krojaški mojster v Spod. Šiški.

Okasione prodaja! Otroče pralne obleke
od K 1'50 naprej, otroče obleke iz blaga
od K 4— naprej, klobuke za moške od K
2— naprej, klobuke za dečke od K 1—
naprej. — Angleško skladišče oblek, O. Ber-
natović, Ljubljana, Mestni trg 5.

Tržaskim gostom in vsem, ki prihajajo
v Trst priporočam, da se poslužijo moje
gostilne

„All“ Ginasio“

v ulici Scuero nuovo št. 7, pri glavni
pošti. Priznana izvestna vina, izborna mizla
in gorka jedila, cene zmerne. — Preskrbam
tudi prenočišča. — Za obilen obisk se pri-
poroča udani **Hinko Kosič.**

Podpi-ani naznanja slavnemu občinstvu,
da je prevzel po pokojnem g. Mihael Fin-
žgarju kamnoseško delavnico pri novem
pokopališču v Ljubljani z vso zalogo na-
grobnih spomenikov katere razprodaja sedaj
po najnižjih cenah ter se slavnemu občinstvu
za obilno naročbo najtopleje priporoča.
Franc Kunovar, kamnoseški mojster.

Klavir se prodaja za 80 kron. Kje, pove
uprava »Jutra«.

Gospod išče hrano in perilo v boljše
hiši, plača 50 do 60 K. — Ponudbe na
upravo »Jutra«, pod šifro »Dobra hrana« do
28. t. m.

Angleško skladišče oblek v Ljubljani na
Mestnem trgu 5, prodaja zaradi ogromne
izbere konfekcije za dame, gospode, deklince,
dečke in otroke pod vsako ceno brez kon-
kurence. — O. Bernatović.

KORESPONDENCA.

„Panto Franco“ Trst. Srčna hvala za
odgovor. Prvo se je izgubilo, drugo sledi.
Pozdravi!! Z.

„Amour-Amri“. Prosim spremenite šifro.

Vera J. K rojstnemu dnevu vse naj-
boljše! Ferdo.

Spominjajte se družbe
sv. Cirila in Metoda!

Tapetnik D. Puc

Ljubljana, Marije Terezije c. 16.

se priporoča za vsa dekoracijska in
tapetniška dela. Divani, otomani, mo-
droci se izdelujejo po najnižji ceni.

Kinematograf „Ideal“

Franc Jožefova c. 1. Hotel pri Maliču. Nasproti glav. pošte.

Samo tri dni! Samo tri dni!

Od nedelje 27. do torka dne 29.
marca 1910 se bode predstavljalo zname-
nito sliko, velikanski

pogreb dunajskega župana dr. Luegerja

kojega so se udeležile neštene korporacije,
vsi dostojanstveniki na čelu jim Njega
Velikanstvo cesar

Franc Jožef I.

Pri tem velikanskem pogrebu je pri-
sostvoval čez poldrugi milijon ljudi, samo
za sprevedom jih je bilo čez 50.000.

Priporoča se slav. občinstvu, da ne
zamudi prilike ogledati si to interesantno
sliko. Na sporedu so še druge zanimive
novosti. Priporoča se udano

Ravnateljstvo.

Kavarna „LEON“

na Starem trgu št. 30

je kakor navadno

vso noč odprta.

V kavarni je na razpolago
električen klavir.

Z odličnim spoštovanjem

Leo in Fani Pogačnik.

Gričar & Mejač

Ljubljana
Prešernova ulica št. 9.

Velika zaloga izgotovljenih
oblek za gospode, dečke in
otroke.

Konfekcija za dame.

Solidno blago po čudovito
nizkih cenah.

Ceniki se pošiljajo zastoni in
poštne prosto.

10/10-1

Priporoča se za vsa v svojo stroko
spadajoča dela

J. ZAMLJEN

čevlarski mojster

V LJUBLJANI, Kongresni trg št. 13

izdeluje prave gorske in telov. čevlje.

Kri! in okusno pijačo daje le dr.
pl. Trnkoczyja sladni čaj pod
imenom „SLADIN“! Pije se brez
kave, čaja, kakao; z malo mleka
in sladkorjem.

Moč! S tem prihranite 50% na
denarju pri gospodarstvu.
Kdor naroči najmanj 5 zavrtkov
po pošti v glavni zalogi lekarn
pl. Trnkoczyja v Ljubljani (Kranj-
sko) dobi za 5 K 50 v franko.

Zdravje! To resno obvestilo po-
potrjuje mnogo-
brojna priznalna pisma.

50% prihranka! 1/4 paketa
stane 50 v:
Zahtevajte ga pri svojem trgovcu!
Sladni čaj ni sladna kava, katere
hranilna moč se deloma vsled
žganja uniči!

IVAN BAJŽELJ,

Ljubljana, Marije Terezije cesta 11, (Kolizej)

priporoča cenjenim gostilničarjem najboljšo vrsto
»Gramofon-automatov«, kateri se po gostilnah jako
dobro izplačujejo. Cene so glede na kakovost auto-
matov jako nizke. Plošče vsakovrstne na izbero.
Postrežba točna. Ceniki na zahtevo franko.

Dobiva se povsod.

Pokanje čevljev izkijučeno.

usnje, mehko in trpežno.
lesk in napravi vsakovrstno
za čevlje in usnje, daje hitro
ker je isto najboljšo sredstvo

Zato:

(krema)?

„Jurjevo čisto“

le samo

vedno in povsod zahtevajo

Zakaj?

Kavarna „ILIRIJA“.

Kolodvorska ul. 22.

je vsaki dan

celo noč odprta

ter se slavnemu občin-

stvu toplo priporoča.

Kavarna „ILIRIJA“.

Hotel in restavracija „Bavarski dvor“

Dunajska cesta št. 29

se priporoča posetnikom Ljubljane
kot najbolj ugodno prenočišče v
neposredni bližini kolodvora.

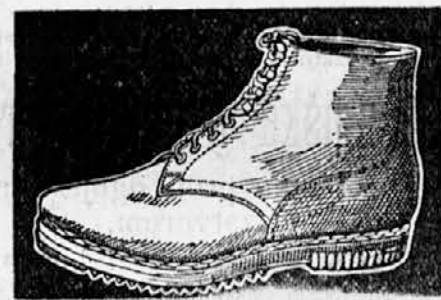
Restavracija je moderno urejena.

Mir in točnost zjamčena.

Za obilen poset se priporoča

Štefan Bergant
lastnik.

JULIJA ŠTOR Ljubljana, Prešernova ul. 5.

Največja zaloga moških, damskih in
otroških čevljev, čevljev za lawn-tenis
in pristnih

goisserskih gorskih čevljev.

Elegantna in jako skrbna izvršitev po vseh
cenah.

Gostilničarji pozor!!

Gramofon-automati lastne sestave nikako tovarniško blago.
Dobavljam **električne glasovirje** in **orchestrione** iz
prve svetovne tovarne na mesečne obroke pod najugodnejšimi pogoji.

Brez konkurence glede trpežnosti in cene.

Plošče, potreščine in popravila vseh glasbil preskrbuje vedno po najnižjih cenah

IVAN FRANZ

Marije Terezije cesta št. 26
poleg nekdanje Koslerjeve pivarne (čez železniški prelaz.)

FRANC MERHAR

stavbno in umetno kleparstvo

uvaja vsa vodovodna in instalacijska dela ter vsa v kleparsko
stroko spadajoča dela.

Izdeluje dela za cementno-lesene strehe itd.
Napeljuje strelovode.

Slavnemu občinstvu se priporočam za cenj. naročila ter zagotavljam vedno
strogo vestno postrežbo in znamenjam z odličnim spoštovanjem

Franc Merhar

v Ljubljani, Tržaška cesta št. 2.

Oglejte si največjo zalogo

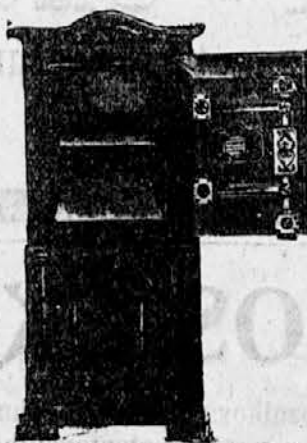
poljedelskih strojev,

slamorenec, čistilnic, mlatilnic, kosilnic, motorjev,
gepeljnov in stiskalnic za grozdje in sadje, štedil-
nikov, peči, nagrobnih križev, blagajn itd. pri trvdki

FR. STUPICA

v Ljubljani, Marija Terezija cesta 1, poleg Figabirta.

Ravno tam lahko kupite vsak čas po najnižjih cenah
traverze, železniške šine, cement in vse druge po-
treščine, razno orodje, sesalke za vodo, vino,
gnojnico, vseh vrst tehtnice, uteže in vse druge
v železnino spadajoče predmete.

Klavirje in harmonije prvovrstnih tvornic izposoja in prodaja najceneje učitelj „Glasb. Matice“ in zapriseženi strokovnjak

Alfonz Breznik
v Ljubljani, Gradišče št. 1
(poleg restavracije pri „Kroni“). Prevzema vsakovrstna popravila in uglaševanja ceno.

Ceniki zastoj in poštne prosti.

POZOR!

Kdor želi imeti dobro uro, naj zahteva z znamko „UNION“ ker te ure so najbolj trpežne in natančne, dobe se pri

FR. ČUDNU

urar in trgovec, Ljubljana
Delničar in zastopnik
švicarskih tovarov „Union“ v
Bielu in Genovi.
Uhani, prstani, briljanti.
8/10-1

Vsi večji strojepisci se strinjajo s tem, da je **UNDERWOOD** pisalni stroj najhitrejši in najtrpežnejši. Zato največ sijajnih priznanj.

Uverite se o tem, ter naložite svoj denar plodonosno z nakupom **Underwood-a**.

Ivan Perko
Ljubljana
Mestni trg št. 8.

Modni salon
Ivana Schiller
Sv. Petra cesta št. 31
priporoča lepo izbiro
damskih, dekliških in otroških klobukov.
Popravila točno in ceno. Žalni klobuki vedno v zalogi.

H. Suttner
Ljubljana, Mestni trg
nasproti rotovža

priporoča svojo bogato zalogo najfinjših in najnovejših žepnih, kakor salonskih ur, juvel, zlatnine in srebrnine, raznih pravnih daril iz kina srebra.

Blago najfinjše vrste. :: Cene najnižje.
Cenik zastoj in poštne prosti.

Kinta

je v teku in trpežnosti nedosežno kolo sedajnosti.

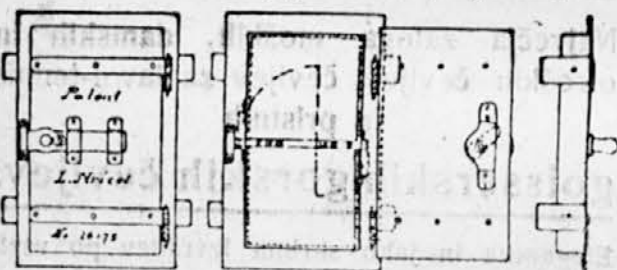
Zaloga Puch-koles.

Sprejem koles v popravo, emajliranje in poniklanje.

- Točna, solidna in ceno izvršitev. -
K. ČAMERNIK, Ljubljana
Dunajska cesta št. 9.

Priporoča se
največja zaloga oblek za
Solidna postrežba! Nizke cene!
gospode in dečke
A. Lukič Vedno najnovejša
Ljubljana, Pred škofijo št. 19 konfekcija za
dame in deklice.

Važno za inženirje, stavbne podjetnike, hišne posestnike in hišne upravitelje.

Proti sajam in prahu popolnoma varno zapr dimnik, kjer je tudi vsaka nevarnost po ognju izključena, omogočajo samo patentna

dimniška dvojnata vrata
s trojnatim proti ognju varnim zatvorom.

(C. kr. avst. pat. št. 26.175 od 1. junija 1906.

Konstrukcija teh dimniških vrat, ki se lahko dajo vstaviti v novih ali pa že v starih poslopjih, so strokovnjaki že večkrat preizkusili in splošno priznali tem dimniškim vratom prednost pred vsemi drugimi.

Mestni magistrat ljubljanski priporoča ta vrata z razpisom 21. avgusta 1907; deželni glavar kranjski pa z okrožnico z dne 11. maja 1908 vsem županstvom na Kranjskem. — Pojasnila daje

L. Stricel, dimnikarski mojster.

Dobivajo se pri Lud. Striclu kakor tudi pri tvrčki Avg. Žabkar.
Ponarejanje patentnih vrat se kaznuje po patent. zakonu.

Modna trgovina
Josipina Podkrajšek
Ljubljana, Jurčičev trg št. 2

najtopleje priporoča za pomladansko sezijo svojo bogato zalogo krasnih, najmodernejših bluz, čepic in spodnjih kril. Lepe predpasnike za dame in otroke. Najnovejši nakit za obleke, kakor čipke, vezenine in posamentrije. — Perilo za dame in gospode. — Veliko izbero zavratnic, ovratnikov in manšetov. Nogavice in rokavice. Stezniki po najnovejšem pariškem kroju itd. itd.

Kmetovalci, pozor!
ALOJZIJ KORSIKA
semenska trgovina v Ljubljani, Šelenburgova ulica št. 5,
naznanjam, da mi je ravnokar došla

velika množina travnega semena v 16 vrstah;
travne mešanice sestavljam sam po navodilu lista „Kmetovalec“. Nadalje tudi krmilna pesa, rdeča in rumena, nemška detelja lucerna, domača štajerska, vsa preizkušena in v plombiranih vrečah, zanesljivo brez predalce. Potem veliko množino čebuljčka za posaditi in veliko drugega krmilnega in zelenjadnega semena.

— Radi velike množine znatno znižane cene! —
Izveček iz glavnega cenika se na frankirano zahtevanje dobi poštne prosti.

Cenj. gostom in potujočemu občinstvu

priporočam staroznano
dobro gostilno
kjer točim le najboljša naravna vina in izvrstno pivo.
Izborna domača kuhinja. Cene najnižje.

Hotel „Lloyd“
sobe za prenočišča
v najlepšem redu po zmerni ceni.
Omnibus k vsakemu vlaku.
Senčnat lep vrt. V sredini mesta.
Ljubljana
sv. Petra cesta 9 in Miklošičeva cesta 11,
nasproti hotela „Union“.
Karol Počivaunik.

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani

Delniška glavica K 3,000.000. Stritarjeva ulica št. 2. Reservni fond K 400.000.

Podružnice v Spljetu, Celovcu, Trstu in Sarajevu priporoča

promese na 4^oone Tiske srečke à K 8.—.

Žrebanje 1. aprila t. l. Glavni dobitok 180.000 K.

Sprejema vloge na knjižice in na tekoči račun ter jih obrestuje po čistih

4¹/₂%.

Zastoj in poštne prosti:
Domača knjižnica

Zeznam izbranih, najboljših del slovenske literature in svetovne literature v dobrih prevodih.

Ig. pl. Kleinmayr & Fed. Bamberg
v Ljubljani.

Krojač P. Cassermann
se nahaja sedaj
v Šelenburgovi ulici št. 1
nasproti Kazine.

Spedicijsko podjetje JOS. ŠKERLJ, Ljubljana Bavarski dvor.

Ustanovljeno leta 1908.

Član dunajskih in berlinskih prevoznikov povišstva. — Sprejema vse v spedicijo spadajoče prevoznine iz vseh in v vse kraje, po najnižjih tarifih. — Prevaža, povišstvo v novih, patentovanih povišstvenih vozeh na vse kraje, tudi v inozemstvo. — Sprejema na zalogo razno blago, povišstvo itd. Krasna, suha in čista skladišča so na razpolago. — Nabiralni promet Dunaj-Ljubljana in obratno zastopam v vseh večjih mestih. — Moj zastopnik na Dunaju je **Karl Lawl, Dunaj I. Schulhof 6.**

Čitajte „Jutro“!

Največja zaloga najfinejših barv in potrebščin

za umetnike, slikarje, kiparje itd., kakor:

===== Düsseldorfске oljnate barve =====

v pušicah za umetniko in študijsko slikanje.

===== Horodamove patentovane akvarelne barve =====

za šolo in v pušicah za študije.

===== Pastelne barve (stogle) =====

pristne francoske in za ljudske šole v škatljicah.

14/87

===== Tempera barve =====

za srednje in strokovne šole, za umetniške in prijatelje umetnosti.

===== Firneži, olja in retuše za slikarstvo =====

===== Slikarsko platno =====

Zahtevajte cenik.

z oljnatim in krednim temeljem.

Zahtevajte cenik.

Vzorci za sobne slikarje vedno najnovejše na razpolago priporočila

Adolf Hauptmann, prva kranjska tovarna oljnatih barv,
firnežev, lakov in steklarskega kleja.

Angleško skladišče oblek

O. Bernatović

v Ljubljani, na Mestnem trgu št. 5

prodaja

zaradi ogromne izbere konfekcije za

dame, gospode, deklice,

dečke in otroke

pod vsako ceno brez konkurence

O. Bernatović.

Prvi slovenski pogrebni zavod v Ljubljani

Prešernova ulica števil. 44.

Prيرهja pogrebe od najpriprostejše do najelegantnejše vrste v odprtih kakor tudi s kristalom zaprtih vozovih. — Ima bogato zalogo vseh potrebščin za mrliča kakor: kovinaste in lepo okrašene lesene krste, čevlje, vence, umetne cvetlice, kovine, porcelana in perl.

Za slučaj potrebe se vljudno priporočajo

Najnižje cene!

TURK in BRATA ROJINA.

Ustanovljena leta 1831.

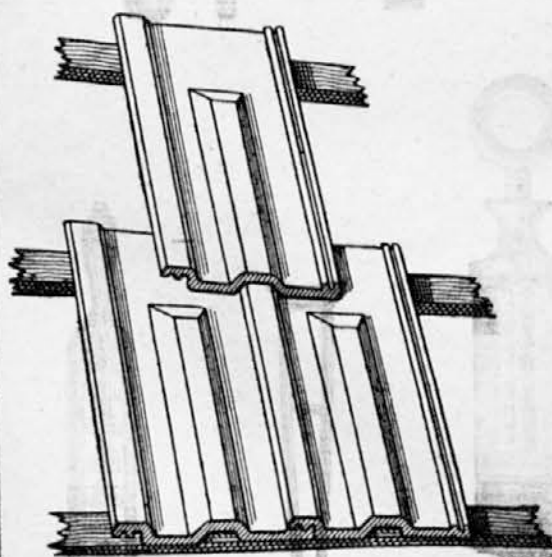
Največja zavarovalnica avstro-ogrske države

Ustanovljena leta 1831.

C. kr. priv. občna zavarovalnica Assicurazioni Generali v Trstu

Glavni zastop v Ljubljani, Marijin trg, Sv. Petra cesta št. 2, v lastni hiši.

Zavaruje zoper požar na poslopijih, pohištvu in blagu, tatinski vlom, škode vsled prevažanja, poškodbo zrcal in zvonov. — Na življenje in za doto v vseh mogočih sestavah. — Tekom leta 1909. zavarovalo se je 17.230 oseb za kapital nad 143 milijonov kron na življenje. — Družba je izplačala za škode nad 977 milijonov kron. Premoženje družbe znaša nad 366 milijonov kron.

F. P. Vidic & Komp., Ljubljana

===== tovarna zarezanih strešnikov =====

ponudi vsako poljubno množino

patentirani dvojno zarezani

strešnik-zakrivač

s poševno obrezo in priveznim nastavkom, „zistem Marzola“.

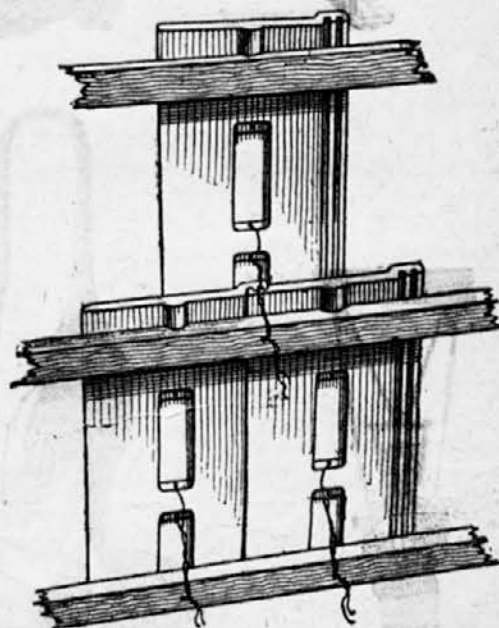
Brez odprtih navzgor!

Streha popolnoma varna pred nevihtami!

Najpriprostejše, najcenejše in najtrpežnejše kritje streh sedanjosti!

Na željo pošljemo takoj vzorce in popis.

Spretni zastopniki se iščejo.

Delniška družba pivovarne „Union“

Spodnja Šiška pri Ljubljani

:: priporočila svojo priznana izborna marčno, dvojnemarčno in eksportno pivo v sodeih in steklenicah. ::

**Tvornica
kirurških medicinskih
instrumentov.**

Brata Hlavka

**Atelje
za ortopedične aparate
in bandaže.**

Zalagatelj deželne bolnišnice v Ljubljani, Cesarice Elizabete bolnišnice, Sanatorija Leonišče, bolnišnice usmiljenih bratov v Kandiji, cesarja Franca Jožefa I. bolnišnice v Postojni ter vseh bolnišnic in [bolniških zavodov ter bolniških blagajn v troedini Hrvatski, Slavoniji in Dalmaciji.

Posebni cenik živinozdravniških potrebščin in gospodarskega orodja. Najfinejše gumijeve predmete.

Ceniki na zahtevo brezplačno.

Vsa naročila se izvršujejo točno in ceno.

